

POSTANOWIENIE

Dnia 20 września 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Wąsek-Wiaderek

w sprawie O. P.,
skazanego za czyn z art. 148 § 1 k.k. i in.,
na posiedzeniu w Izbie Karnej w dniu 20 września 2024 r.,
w przedmiocie rozważenia dopuszczalności wniosku o wznowienie postępowania
w sprawie zakończonej prawomocnym wyrokiem
Sądu Apelacyjnego w Katowicach
z dnia 24 czerwca 2004 r., II AKa 91/04,
utrzymującym w mocy wyrok Sądu Okręgowego w Bielsku-Białej
z dnia 12 czerwca 2003 r., III K 31/01,

p o s t a n o w i ł:

- 1. na podstawie art. 545 § 3 k.p.k. odmówić przyjęcia wniosku o wznowienie postępowania z uwagi na jego oczywistą bezzasadność;**
- 2. pozostawić bez rozpoznania wnioski o wyznaczenie obrońcy z urzędu.**

UZASADNIENIE

W dniu 9 listopada 2023 r. do Sądu Najwyższego wpłynął osobisty wniosek skazanego O. P. (uprzednio A. G.) o wyznaczenie mu obrońcy z urzędu w celu sporządzenia wniosku o wznowienie postępowania zakończonego wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 24 czerwca 2004 r., II AKa 91/04, utrzymującym

w mocy wyrok Sądu Okręgowego w Bielsku-Białej z dnia 12 czerwca 2003 r., III K 31/01, w oparciu o przesłanki określone w art. 540 § 1 pkt 2 lit. a i b k.p.k. (pismo z dnia 5 listopada 2023 r.). W uzasadnieniu wniosku O. P. podniósł, że został skazany m.in. za przestępstwa z art. 197 § 2 k.k. polegające na obnażaniu, dotykaniu „przez ubranie podczas rozbierania” oraz sporządzaniu zdjęć fotograficznych (pkt 7 lit. a, b, c i d wyroku Sądu pierwszej instancji). W jego ocenie błędnie zastosowano wskazany przepis, albowiem jego czyny nie wypełniały znamion przestępstwa z art. 197 § 2 k.k., lecz czynu stypizowanego w art. 191a § 1 k.k., który został dodany do Kodeksu karnego już później (tj. po dacie popełnienia przypisanych mu czynów). Ponadto, zdaniem skazanego Sąd pierwszej instancji w wyroku skazującym dokonując zmiany opisu czynów przełamał dozwolone granice, gdyż opisy czynów z pkt VIII, IX i X aktu oskarżenia zostały uzupełnione o sformułowanie „dotykane”, które w jego ocenie miało miejsce jedynie przy rozbieraniu i przez ubranie. Skazany wniósł także o zwrócenie się do Zakładu Karnego w R. o opinię „biegłego z zakresu seksuologii” z dnia 6 sierpnia 2018 r., albowiem stwierdza ona jednoznacznie, że: „Sprawa dotycząca zdjęć pokrzywdzonych w sytuacji intymnej w opinii biegłego nie ma jednak charakteru seksualnego, a wydaje się być wynikiem chęci zdobycia materiału” (k. 2 akt IV KO 100/23).

W dniu 8 grudnia 2023 r. do Sądu Najwyższego wpłynęło kolejne pismo skazanego, stanowiące uzupełnienie wcześniejszego wniosku. Skazany argumentuje w nim, że modyfikacja opisów czynów zarzucanych przez dodanie w nich „dotykane narządów płciowych” pokrzywdzonych świadczy o zaistnieniu bezwzględnej przyczyny odwoławczej z art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 9 k.p.k. Dodatkowo skazany ponownie powołał fragment opinii z zakresu seksuologii, o której mowa powyżej, w której miało zostać stwierdzone, że „czyny opisane w tej sprawie nie noszą znamion charakteru seksualnego a są raczej formą szantażu” (k. 11 akt IV KO 100/23).

Postanowieniem z dnia 20 marca 2024 r., IV KO 100/23, Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia wniosku o wznowienie postępowania z uwagi na jego oczywistą bezzasadność oraz stwierdził brak podstaw do wznowienia postępowania z urzędu.

Po rozpoznaniu zażalenia skazanego, postanowieniem z dnia 3 lipca 2024 r., IV KZ 19/24, z uwagi na zaistnienie uchybienia z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., powyższe postanowienie zostało uchylone, a sprawa przekazana do ponownego rozpoznania Sądowi Najwyższemu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek skazanego okazał się oczywiście bezzasadny, dlatego też Sąd Najwyższy odmówił jego przyjęcia w trybie art. 545 § 3 k.p.k.

Stosownie do art. 545 § 3 k.p.k. osobisty wniosek strony o wznowienie postępowania podlega w sposób formalny wstępnej kontroli w zakresie jego treści. W wypadku stwierdzenia, że świadczy ona o jego oczywistej bezzasadności, sąd odmawia przyjęcia wniosku nie pochodzącego od profesjonalnego pełnomocnika. O sytuacji, o której mowa w art. 545 § 3 k.p.k. można mówić w szczególności wówczas, gdy oczywista bezzasadność wniosku jest widoczna na pierwszy rzut oka, niewątpliwa i wniosek ten obiektywnie nie może doprowadzić do wzruszenia orzeczenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 15 listopada 2023 r., IV KO 85/23).

Przepis art. 545 § 3 k.p.k. wskazuje, że oczywista bezzasadność wniosku powstaje w szczególności, gdy wniosek odwołuje się do okoliczności, które były już rozpoznawane w postępowaniu o wznowienie postępowania. Skazany wielokrotnie zwracał się do Sądu Najwyższego inicjując postępowanie wznowieniowe i żaden z jego wniosków nie doprowadził do wzruszenia prawomocnego wyroku (wcześniejsze wnioski skazanego były przedmiotem procedowania w sprawach o następujących sygnaturach: IV KO 59/06, IV KO 137/08, IV KO 25/10, IV KO 56/11, IV KO 124/11, IV KO 60/12, IV KO 58/15, IV KO 64/16, IV KO 7/17, IV KO 38/17, IV KO 78/17, IV KO 120/22, IV KO 45/23). Ponadto, w sprawie skazanego postanowieniem z dnia 1 marca 2005 r., IV KK 424/04, Sąd Najwyższy oddalił kasację jako oczywiście bezzasadną.

Wniosek o wznowienie postępowania jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia dotyczącym prawomocnych i podlegających wykonaniu orzeczeń. W ramach postępowania nim inicjowanego Sąd Najwyższy bada istnienie ściśle określonych w przepisach Kodeksu postępowania karnego podstaw

wznowieniowych, zawartych w art. 540 k.p.k., art. 540a k.p.k., art. 540b k.p.k. i art. 542 § 3 k.p.k. Spośród tych podstaw wznowienia postępowania skazany wprost wskazuje na „nowe fakty i dowody” (art. 540 § 1 pkt 2 lit a. i b. k.p.k.). Ponadto w dodatkowym piśmie skazany wskazuje także na niezasadne rozszerzenie przez Sąd I instancji opisu zarzucanych mu czynów, co uznaje za naruszenie tożsamości czynów zarzucanych i przypisanych mu ostatecznie w prawomocnym wyroku (weryfikacja twierdzeń skazanego na podstawie akt sprawy doprowadziła Sąd Najwyższy do wniosku, że doprecyzowanie opisu czynów zabronionych przez wskazanie na „dotykanie narządów płciowych” nastąpiło jedynie w dwóch z czterech czynów przypisanym mu w punkcie 7 a-d wyroku Sądu I instancji; w dwóch pozostałych przypadkach wskazanie na tego rodzaju działanie zawarte było również w opisie czynów zarzucanych – punkt VIII części wstępnej wyroku). Pomimo wskazania w tym drugim piśmie, że stanowi ono sygnalizację zaistnienia bezwzględnej przyczyny odwoławczej, Sąd Najwyższy potraktował je jako uzupełnienie pierwotnego wniosku, kwestionującego ustalenia faktyczne poczynione w sprawie i ich kwalifikację prawną. W istocie bowiem pierwotnym zarzutem, jaki stawia skarżący jest to, że niesłusznie Sąd I instancji poczynił ustalenia faktyczne pozwalające na przypisanie mu czynów z art. 197 § 2 k.k.

Aby można było wznowić postępowanie karne na podstawie „nowych faktów i dowodów”, ujawnić się musi dowód lub okoliczność nieznana sądowi orzekającemu w chwili wyrokowania, a jednocześnie w wysokim stopniu uprawdopodobniająca wadliwość wydanego orzeczenia i w takim samym stopniu wskazująca, że po wznowieniu postępowania zapadnie orzeczenie zasadniczo odmienne od orzeczenia poprzedniego (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia: 26 kwietnia 2021 r., V KO 3/21; 22 grudnia 2021 r., V KZ 63/21). Tymczasem skazany powołuje się na dowód w postaci opinii biegłego seksuologa z 2018 r., wydanej na potrzeby postępowania penitencjarnego. W przedmiocie znaczenia tej opinii dla wznowienia postępowania Sąd Najwyższy wypowiadał się już w postanowieniu z dnia 15 listopada 2023 r., IV KO 45/23, którym oddalono wniosek obrońcy skazanego o wznowienie postępowania i Sąd Najwyższy w obecnym składzie te wywody podziela (zob. zwłaszcza przedostatni akapit uzasadnienia ww. postanowienia).

W istocie skarżący kwestionuje w sprawie ustalenia faktyczne poczynione przez sądy, dotyczące kwestii dotykania narządów płciowych pokrzywdzonych (czyny przypisane w punkcie 7 a-d wyroku Sądu I instancji) oraz kwalifikację prawną tych czynów. Nie wskazuje przy tym na żaden – oprócz wspomnianej opinii z 2018 r. - nowy dowód, który miałby podważać te ustalenia. Zawarte we wniosku twierdzenia to wyłącznie polemika skazanego z zapadłym wyrokiem i wyraz jego niezadowolenia z rozstrzygnięcia w jego sprawie, co jest dalece niewystarczające dla skutecznego domagania się wzruszenia prawomocnego wyroku skazującego.

Co do kwestii tożsamości czynów zarzucanych i przypisanych należy zauważyć, że korekta opisu czynu, która następuje na skutek przeprowadzonego postępowania sądowego, jest nie tylko uprawnieniem, ale także obowiązkiem Sądu orzekającego w sprawie. Powszechnie przyjmuje się, że w celu zbadania tożsamości czynu należy brać pod uwagę dane zdarzenie historyczne, nie zaś formalne sformułowanie zarzutu i jego kwalifikację prawną (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 2 marca 2011 r., III KK 366/10; postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 19 października 2010 r., III KK 97/10; z dnia 21 marca 2013 r., III KK 267/12). Analiza wyroku Sądu I instancji i opisów czynów zwartych w punktach VIII, IX i X części wstępnej oraz czynów przypisanych w punktach od 7a do 7d rozstrzygnięcia prowadzi do jednoznacznego wniosku, że tożsamość czynu, rozumianego jako to samo zdarzenie historyczne, została zachowana, a Sąd Okręgowy wyłącznie modyfikował i precyzował ten opis, poruszając się w granicach wyznaczonych przez prawo karne procesowe.

Podsumowując, osobisty wniosek skazanego o wznowienie postępowania jest oczywiście bezzasadny.

W związku z odmową przyjęcia wniosku o wznowienie postępowania, bezprzedmiotowym było rozpoznawanie wniosku o wyznaczenie obrońcy z urzędu, dlatego też wniosek ten pozostawiono bez rozpoznania.

Mając na uwadze powyższe, należało orzec jak w części dyspozytywnej postanowienia.

[PGW]

[ał]

